

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 25.7.2005
KOM(2005) 331 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

**Revision af mekanismen for mellemfristet finansiel støtte til medlemsstaterne i
medfør af traktatens artikel 119**

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

Revision af mekanismen for mellemfristet finansiel støtte til medlemsstaterne i medfør af traktatens artikel 119

1. BAGGRUND

I medfør af traktatens artikel 119 findes der en fællesskabsmekanisme for mellemfristet finansiel støtte til medlemsstater, som ikke har indført euroen og har vanskeligheder eller trues af vanskeligheder med hensyn til deres betalingsbalances løbende poster eller kapitalposter. Mekanismen er reguleret ved Rådets forordning (EF) nr. 332/2002 af 18. februar 2002 (i det følgende benævnt "forordningen")¹. Forordningen fastsætter, at Rådet hvert tredje år bør undersøge, i hvor høj grad mekanismen stadig tjener sit formål i henseende til de principper, retningslinjer og angivne lofter for udestående lån, der gælder for mekanismen. Rådets undersøgelse skal udføres på grundlag af en rapport fra Kommissionen, og efter at Det Økonomiske og Finansielle Udvalg (EFC) har afgivet en udtalelse. Da der er forløbet tre år, siden forordningen blev vedtaget, har Kommissionen udarbejdet denne meddelelse som en rapport til Rådet om, hvordan mekanismen har fungeret.

2. DE VIGTIGSTE KARAKTERISTIKA VED MEKANISMEN

Mekanismen er beregnet til at sikre, at der rettidigt ydes betydelig finansiel støtte. Den modtagende medlemsstat bør modtage støtten i tide til, at der kan træffes økonomisk-politiske foranstaltninger, der kan hindre, at der opstår en akut betalingsbalancekrise, og som støtter indsatsen for at sikre konvergens. Derved kan adgangen til mekanismen – sammen med de økonomiske betingelser, der er knyttet til enhver finansiel støtte – tjene til at højne kapitalmarkedets tillid til den modtagende medlemsstats evne til at genskabe en sund betalingsbalancesituation².

Mekanismen kan aktiveres af Rådet på initiativ af Kommissionen (i medfør af artikel 119) efter aftale med den medlemsstat, der søger fællesskabsfinansiering, eller efter direkte anmodning fra den pågældende medlemsstat. Når mekanismen er blevet aktiveret, undersøger Rådet situationen i den medlemsstat, der søger støtte, og træffer afgørelse om, a) hvorvidt der skal ydes et lån eller en passende finansieringsfacilitet, beløbsstørrelsen og den gennemsnitlige løbetid, b) hvilke økonomisk-politiske betingelser der skal knyttes til den mellemfristede finansielle støtte for at genskabe en holdbar betalingsbalancesituation, og c) på hvilken måde lånet eller finansieringsfaciliteten skal udbetales, idet frigelser eller udbetalinger i reglen sker i successive rater. Rådet træffer afgørelse om ydelse af støtten med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, som fremsættes efter høring af EFC.

¹ EFT L 53 af 23.2.2002, korrigendum: EFT L 349 af 24.12.2002. 2002-forordningen erstattede Rådets forordning (EF) nr. 1969/88.

² En medlemsstat, der ønsker at tilvejebringe finansieringskilder uden for Fællesskabet, hvortil der er knyttet økonomisk-politiske betingelser, skal først høre Kommissionen og de øvrige medlemsstater for at undersøge mulighederne for at komme i betragtning til støtte under Fællesskabets mekanisme for mellemfristet finansiel støtte. Denne høring finder sted i Det Økonomiske og Finansielle Udvalg.

Med regelmæssige mellemrum kontrollerer Kommissionen i samarbejde med EFC, at den økonomiske politik, der føres af den medlemsstat, der modtager støtte, opfylder de krav, der er fastsat i tilpasningsprogrammet, eller andre betingelser. Medlemsstaten stiller alle de nødvendige oplysninger til rådighed for Kommissionen, og frigivelsen af yderligere rat er betinget af resultatet af denne kontrol. Efter anmodning fra den modtagende medlemsstat kan lån omfatte muligheden for førtidig indfrielse. Skulle der blive indført eller genindført restriktioner i kapitalbevægelserne (EF-traktatens artikel 120) i løbet af den periode, hvor der ydes finansiel støtte, tages betingelserne og retningslinjerne for den finansielle støtte op til fornyet overvejelse.

3. FINANSIERING AF LÅN VIA MEKANISMEN

Det højeste beløb for udestående lån, der kan ydes medlemsstaterne under mekanismen for mellemfristet finansiel støtte, er på nuværende tidspunkt på 12 mia. EUR. Kommissionen har bemyndigelse til at optage lån op til dette loft på kapitalmarkederne eller i finansielle institutioner på vegne af Det Europæiske Fællesskab. Lånoptagelses- og långivningstransaktionerne skal udføres i euro og have samme valørdato og må for Fællesskabet ikke indebære nogen ændring af forfaldsdatoen, valutakurs- eller renterisici eller nogen anden kommerciel risiko. ECB træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre forvaltningen af lånene³. Rådet træffer også afgørelse, hvis medlemsstater fuldt eller delvis finansierer den mellemfristede støtte.

Efter anmodning fra debitor-medlemsstaten kan Kommissionen, hvis omstændighederne tillader en forbedring af udlånsrentesatsen, foretage en refinansiering eller ændre de finansielle betingelser for sin oprindelige lånoptagelse eller dele heraf. En sådan refinansiering eller ændring må ikke resultere i en forlængelse af den gennemsnitlige løbetid for de berørte lån eller i en forhøjelse af restgælden. Udgifterne i forbindelse med indgåelsen og gennemførelsen af hver af disse transaktioner afholdes af den begunstigede medlemsstat. EFC skal holdes underrettet om sådanne transaktioner. Lån, der ydes som mellemfristet finansiel støtte, kan anvendes til konsolidering af kortfristet støtte ydet af Den Europæiske Centralbank (ECB) under den meget kortfristede finansieringsfacilitet.

4. EVALUERING AF PRINCIPPET BAG OG LOFTET FOR UDESTÅENDE LÅN UNDER MEKANISMEN

Siden forordningens vedtagelse har mekanismen ikke været aktiveret⁴. Ingen af de støtteberettigede medlemsstater har haft eller har været truet af vanskeligheder med hensyn til deres betalingsbalance i denne periode. Mekanismens hensigtsmæssighed i henseende til de principper, den praktiske virkemåde og det loft for udestående lån, der gælder for den, er som følge heraf ikke blevet afprøvet i forhold til en eller flere medlemsstater med et reelt behov for fællesskabsfinansiering.

³ Den Europæiske Centralbanks afgørelse ECB/2003/14 af 7. november 2003 om forvaltningen af lånoptagelses- og långivningstransaktioner indgået af Det Europæiske Fællesskab under mekanismen for mellemfristet finansiel støtte [EUT L 297 af 15.11.2003].

⁴ Den seneste afgørelse om at aktivere mekanismen blev truffet af Rådet under den foregående forordning i januar 1993, hvor Italien modtog et lån på 8 mia. EUR i fire rat. Kun de første to rat på hver 2 mia. EUR blev udbetalt, da den efterfølgende forbedring i den italienske betalingsbalancesituation overflødiggjorde udbetalingen af de resterende rat.

Selv om behovet for mellemfristet finansiel støtte ikke er opstået, siden forordningen blev vedtaget, har principperne bag og eksistensberettigelsen af mekanismen stadig gyldighed. EU's udvidelse den 1. maj 2004 udvidede antallet af støtteberettigede medlemsstater fra tre til tretten. Så længe disse medlemsstater ikke har indført euroen, har de ret til at søge mellemfristet finansiel støtte fra Fællesskabet i tilfælde af betalingsbalanceproblemer. Det nuværende loft på 12 mia. EUR i udestående lån under mekanismen blev fastsat af Rådet i forventning om fremtidige udvidelser⁵. Selv om det nuværende loft er en reduktion i forhold til loftet på 16 mia. EUR i henhold til 1988-forordningen, mener Kommissionen, at det er tilstrækkelig højt til at opfylde behovet hos flere medlemsstater samtidig. Der foreslås derfor på dette stadium ingen ændringer i de principper, den praktiske virkemåde eller det loft for udestående lån, der gælder for mekanismen.

5. AJOURFØRING AF FÆLLESSKABETS "EUROPEAN MEDIUM-TERM NOTE"(EMTN)-PROGRAM

Forordningen om mekanismen stiller krav om, at der skal være passende procedurer og instrumenter, der kan give Fællesskabet mulighed for rettidigt at yde mellemfristet finansiel støtte. I denne sammenhæng skal det bemærkes, at Kommissionen har ajourført sin rammeaftale – "European Medium-Term Note" (EMTN)-programmet – om udstedelse af obligationer. Dokumentationen i tilknytning til de ajourførte rammer er nu blevet bragt i overensstemmelse med gældende kapitalmarkedsstandarder. Derudover giver det ajourførte EMTN-program Kommissionen mulighed for direkte at udstede op til 4 mia. EUR på vegne af Fællesskabet og/eller Euratom med løbetider på mellem tre måneder og 30 år alt efter det konkrete projekt, der skal finansieres⁶. Programmets omfang afspejler en realistisk vurdering af det kortfristede finansieringsbehov og kan hurtigt forhøjes på Kommissionens initiativ, hvis dette skulle blive nødvendigt.

EMTN-programmet tjener ikke kun mekanismen for mellemfristet finansiel støtte. EMTN-udstedelser benyttes også til på back-to-back-basis at finansiere lån, som i) EU yder som finansiel bistand til tredjelande i alvorlige finansielle vanskeligheder, og som ii) Euratom kan yde medlemsstater, visse central- og østeuropæiske lande og SNG-lande som hjælp til at forbedre sikkerheden på atomkraftværker. Det nye program er allerede pr. juni 2005 blevet benyttet til transaktioner til i alt 1,66 mia. EUR.

I forbindelse med ajourføringen af EMTN-programmet er der blevet indsat klausuler om kollektiv optræden ("collective action clauses" (CAC)) i den tilhørende dokumentation i overensstemmelse med den fælles forståelse, der blev vedtaget af EFC i september 2003. CAC har til formål at forbedre obligationsindehaveres rettigheder ved at indføre bestemmelser om kollektiv repræsentation, aktiemajoritetsomlægning og håndhævelse i tilfælde af misligholdelse fra udstederens side. Indsættelsen af CAC i EMTN-dokumentationen falder i tråd med medlemsstaternes og Kommissionens erklæring om at foregå med et godt eksempel ved at indsætte CAC i deres internationale gældsudstedelsesinstrumenter for at fremme de

⁵ Da Rådets forordning (EF) nr. 332/2002 af 18. februar 2002 blev vedtaget, udgjordes de tiltrædende lande af de ti nye medlemsstater samt Bulgarien og Rumænien.

⁶ Det nye program erstatter et program, som oprindeligt blev indført i 1994 og ajourført i 1999 og var begrænset til 2 mia. EUR. Programmet vil blive gennemført af Goldman Sachs og Deutsche Bank, som vil have ansvaret for at placere obligationerne hos europæiske og internationale investorer.

internationale bestræbelser på at sikre en ordnet gældsoplægning i tilfælde af statsgældskriser⁷.

6. KONKLUSION

Denne meddelelse er den første treårige rapport til Rådet om de principper, retningslinjer og lofter for udestående lån, der gælder for Fællesskabets mekanisme for mellemfristet finansiel støtte, jf. den relevante rådsforordning. Eftersom ingen af de støtteberettigede medlemsstater har aktiveret mekanismen i den betragtede periode, er principperne, retningslinjerne og lofterne for udestående lån under mekanismen ikke blevet afprøvet. Alligevel mener Kommissionen, at mekanismen fortsat opfylder støtteberettigede medlemsstaters potentielle behov, og der foreslås som følge heraf ingen ændringer i mekanismen på dette stadium.

⁷ I forbindelse med de internationale bestræbelser på at fremme en ordnet gældsoplægning i tilfælde af statsgældskriser enedes EU-medlemsstaterne om at foregå med et godt eksempel ved at inkludere klausuler om kollektiv optræden (CAC) i deres internationale gældsudstedelser. Mere konkret udtalte Økofin-Rådets formand i IMFC i april 2003, at "EU inden årets udgang vil benytte kontraktbestemmelser baseret på de rammer, der er udviklet af G-10, om nødvendigt i overensstemmelse med gældende ret og tilpasset lokal retspraksis, i deres statsobligationer, der udstedes i et udenlandsk rets område og/eller er underlagt udenlandsk ret. EU-medlemsstaterne vil derefter ikke længere udstede sådanne obligationer uden CAC". Ved samme lejlighed tilkendegav kommissæren for økonomiske og monetære anliggender, at CAC også ville blive indsat i dokumentationen vedrørende Fællesskabernes udstedelser.